

Kijkpunten Verdwenen dorpen Borgvliet en Hildernisse

1. St. Gertrudiskapel

Ter gelegenheid van het 700 jarig bestaan van Bergen op Zoom werd in 1987 het initiatief genomen de St. Gertrudiskapel te herbouwen. Deze kapel is een herinnering aan de kapel met bijbehorende bron die oorspronkelijk een paar honderd meter zuidelijker lag waar nu de Alexander Dubcekbrug is. Op haar tochten door de Zuidelijke Nederlanden zou St. Gertrudis met haar staf aan de voet van de zoute Oosterschelde een zoetwaterbron hebben doen ontstaan. Hierdoor is zij patrones van Bergen op Zoom geworden. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog werden de kapel en de bron vanuit de redoute Kijk in de Pot kapotgeschoten. Uiteindelijk deden overstromingen de resten in zee verdwijnen.

2. Borgvliet

Al in de 12^e eeuw bestond er ten zuiden van Bergen op Zoom een nederzetting met de naam Burchvliet. Het behoorde samen met het even verderop gelegen kasteel tot de heerlijkheid van Burghvliet. Het dorp, dat op de wal stond, overleefde vele stormvloed. Het was een redelijk welvarend dorp waarvan de inwoners werkten in pottenbakkerijen. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog werd het dorp belegerd en vluchtte de bevolking weg. De huizen werden gesloopt op een paar boerderijen na. Later ontstond weer een klein dorpje. In de 19^e eeuw werden meer zuidoostelijk woningen gebouwd in een wijk die later

Nieuw Borgvliet werd genoemd en veranderde de naam van Borgvliet in Oud-Borgvliet. Door stadsuitbreiding kwam Oud-Borgvliet binnen deze woonwijk te liggen. Alleen het stratenpatroon van de driehoek Paulus Buyslaan - Ploegstraat - Benedenlaantje herinnert er nog aan.

Ten zuidwesten van het dorp lag aan de voet van de steilwand het kasteel van Borgvliet. In 1481 kwam het in bezit van de heren van Bergen op Zoom. Nadat het kasteel tijdens de Allerheiligenvloed van 1570 zwaar beschadigd raakte, ging het verder bergafwaarts. Franse troepen brachten vernielingen aan, de inboedel werd openbaar verkocht en wat er nog over was werd gesloopt. Gaandeweg werd de ruïne met slib bedekt, wat het de bijnaam Slikpaleis gaf. Bij de aanleg van de Bergse Plaat in de jaren 90 van de vorige eeuw zijn nog volop resten van het kasteel teruggevonden.

3. Hildernisse

Hildernisse is het langst bestaande dorp in de geschiedenis van West Brabant. Het wordt al genoemd in een akte uit 1095. Het behoorde tot het Markiezaat van Bergen op Zoom en lag aan de belangrijke handelsroute over de Schelde.

Het was een welvarend dorp met zo'n 300 huizen, een kerk en zelfs een klooster. Het leefde van de opbrengst van akkerbouw en veeteelt. Door het afsteken en verbranden van turf zorgden zij voor hun eigen energie. De ligging in het stroomgebied van de Schelde bracht welvaart, maar ook gevaar met zich mee. Het gebied was onderhevig aan eb en vloed waardoor het regelmatig onder water liep. Door de vele

stormvloeden kwam het dorp steeds meer in de frontlinie te liggen en werd het uiteindelijk door de stormvloeden van 1530 en 1570 weggevaagd. De naam leeft voort in de 18^e eeuwse langgevelboerderij Hoeve Hildernisse. Tot de aanleg van de Markiezaatskade in 1983 was dit de enige buitendijkse vloedboerderij van Nederland.